

Quicksan flora en fauna locatie De Boo, Utrecht

8 maart 2013

Quicksan flora en fauna locatie De Boo, Utrecht

**Ecologische beoordeling ten behoeve van de herontwikkeling van
locatie De Boo in Utrecht**

Verantwoording

Titel	Quickscan flora en fauna locatie De Boo, Utrecht
Opdrachtgever	Jebber C.V.
Projectleider	Herman Bouman
Auteur(s)	Maikel Aragon van den Broeke
Tweede lezer	Herman Bouman
Projectnummer	1206812
Aantal pagina's	25 (exclusief bijlagen)
Datum	8 maart 2013
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale verwerking. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

Tauw bv
BU Meten, Inspectie & Advies
Australiëlaan 5
Postbus 3015
3502 GA Utrecht
Telefoon +31 30 28 24 82 4
Fax +31 30 28 89 48 4

Dit document is eigendom van de opdrachtgever en mag door hem worden gebruikt voor het doel waarvoor het is vervaardigd met inachtneming van de rechten die voortvloeien uit de wetgeving op het gebied van het intellectuele eigendom. De auteursrechten van dit document blijven berusten bij Tauw. Kwaliteit en verbetering van product en proces hebben bij Tauw hoge prioriteit. Tauw hanteert daartoe een managementsysteem dat is gecertificeerd dan wel geaccrediteerd volgens:

- NEN-EN-ISO 9001

Kenmerk R001-1206812XAB-kmi-V01-NL

Inhoud

Verantwoording en colofon	5
1 Inleiding.....	9
1.1 Aanleiding en doel	9
1.2 Natuurwetgeving	9
1.3 Methode	10
1.3.1 Tauw en Netwerk Groene bureaus	10
1.4 Leeswijzer	11
2 Planlocatie, ontwikkeling en soorten	13
2.1 Situatie en beoogde ontwikkeling	13
2.2 Beoogde ontwikkeling	14
2.3 Soorten	14
2.3.1 Uitgesloten soortgroepen	14
2.3.2 Flora	15
2.3.3 Vleermuizen	16
2.3.4 Vogels	16
2.4 Samenvatting verwachte tabel 2- en/of 3-soorten	17
3 Toetsing Flora- en faunawet.....	19
3.1 Inleiding	19
3.2 Toetsing aanwezige soorten	19
3.2.1 Vleermuizen	20
3.2.2 Vogels	20
3.3 Conclusies toetsing Flora- en faunawet	20
4 Conclusies	23
5 Bronnen.....	25
5.1 Literatuur	25
5.2 Internetbronnen	25

Bijlage(n)

1. Overzichtskaart
2. Toelichting Flora- en faunawet

Kenmerk R001-1206812XAB-kmi-V01-NL

1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt relevante informatie over de aanleiding van de natuurtoets, de relevante wetgeving en de onderzoeksmethode beschreven.

1.1 Aanleiding en doel

In opdracht van de Jebber C.V. heeft Tauw onderzoek gedaan naar de consequenties van natuurwetgeving voor het herontwikkelen van de voormalige bedrijfslocatie De Boo in Utrecht. De omvang en aspecten van de beoogde ingreep zijn nader beschreven in hoofdstuk 2.

In deze rapportage wordt antwoord gegeven op de volgende vragen:

- Welke natuurwetgeving is van belang en vormt het kader van deze toetsing?
- In hoeverre is de beoogde ontwikkeling (mogelijk) strijdig met deze wetgeving?
- Welke consequenties zijn daar aan verbonden?
- Wat betekent dit voor de verdere uitvoering?

1.2 Natuurwetgeving

De huidige natuurwetgeving kan worden onderverdeeld in soortbescherming en gebiedsbescherming.

Soortbescherming wordt gewaarborgd door de Flora- en faunawet. Deze wet beschermt inheemse dier- en plantensoorten waarbij onderscheid wordt gemaakt in verschillende beschermingscategorieën. Voor alle activiteiten met een mogelijk effect op beschermde dier- en plantensoorten is toetsing aan de Flora- en faunawet noodzakelijk.

Gebiedsbescherming wordt gewaarborgd door de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet) en de Wet op de Ruimtelijke Ordening (Wro). De NB-wet beschermt Natura 2000-gebieden en Beschermde natuurmonumenten. Voor activiteiten met een mogelijk effect op deze gebieden is toetsing aan de NB-wet noodzakelijk. Het plangebied ligt niet in of grenst niet aan een gebied dat is aangewezen als Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied ligt op circa acht kilometer afstand van het plangebied. Gezien de aard van de werkzaamheden en de afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is toetsing van de beoogde ontwikkeling aan de Natuurbeschermingswet 1998 niet noodzakelijk.

In de Wro is de planologische bescherming van gebieden, die zijn aangemerkt als *Ecologische Hoofdstructuur*, vastgelegd. Toetsing hieraan vindt primair plaats bij ruimtelijke procedures en andere vergunningaanvragen. Het plangebied ligt niet in of grenst niet aan een gebied dat is aangewezen als Ecologische Hoofdstructuur.

Het dichtstbijzijnde gebied dat is aangewezen als EHS is gelegen ten oosten van het plangebied (Ecologische verbindingszone, EVZ, op circa 700 meter afstand). Gezien de lokale aard van de ontwikkeling en de afstand tot gebieden die zijn aangemerkt als Ecologische Hoofdstructuur vindt derhalve geen toetsing aan de EHS plaats.

Samengevat is in deze rapportage, in het kader van de natuurbeschermingswetgeving, alleen de Flora- en faunawet van toepassing.

Een overzicht van beschermde natuurgebieden in de omgeving van de planlocatie is opgenomen in bijlage 1. Een uitgebreide beschrijving met betrekking tot de Flora- en faunawet is opgenomen in bijlage 2.

1.3 Methode

De mogelijke aanwezigheid van beschermde planten- en/of diersoorten is bepaald aan de hand van de volgende gegevens:

- Regionale en landelijke verspreidingsatlassen en –data
- Een oriënterend veldbezoek op 11 november 2011
- Expert judgement

Het oriënterende veldbezoek betreft geen volledige inventarisatie, maar is erop gericht te controleren in hoeverre beschermde soorten daadwerkelijk in het plangebied kunnen voorkomen of in hoeverre de locatie voldoet aan de eisen die deze soorten aan hun leefomgeving stellen. Op basis van het oriënterende veldbezoek, habitateisen van soorten, verspreidingsgegevens en deskundigenoordeel is inzichtelijk gemaakt welke (strikt) beschermde soorten daadwerkelijk in of nabij het plangebied verwacht worden en/of aantoonbaar aanwezig zijn op basis van recente inventarisaties. De beoogde ontwikkeling is vervolgens getoetst op deze (strikt) beschermde soorten.

1.3.1 Tauw en Netwerk Groene bureaus

Bij ecologische veldwerkzaamheden is een volledige garantie ten aanzien van de aanwezige soorten soms niet te geven. Door de inzet van ter zake kundige ecologen wordt onze onderzoekskwaliteit zoveel mogelijk gewaarborgd. Mede in dit kader is Tauw aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, een samenwerkingsverband van adviesbureaus die ecologisch advieswerk uitvoeren en ecologisch onderzoek verrichten. Het Netwerk Groene Bureaus werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. De leden van het Netwerk Groene Bureaus zijn gespecialiseerd in ecologische advisering op het gebied van inrichting, beheer en beleid.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beknopte beschrijving gegeven van het plangebied, de beoogde ontwikkeling en de actuele natuurwaarden in het gebied op basis van verspreidingsgegevens en het oriënterende veldbezoek. In hoofdstuk 3 volgt een beschrijving van de mogelijke effecten die de beoogde ontwikkeling heeft op beschermde soorten (de toetsing). Hoofdstuk 4 bevat de conclusies van het oriënterend onderzoek naar beschermde flora en fauna. Ten aanzien van vigerend beleid, soortspecifieke informatie en andere gegevens is gebruik gemaakt van verschillende bronnen. Een totaaloverzicht van deze bronnen is opgenomen in de literatuurlijst in hoofdstuk 5.

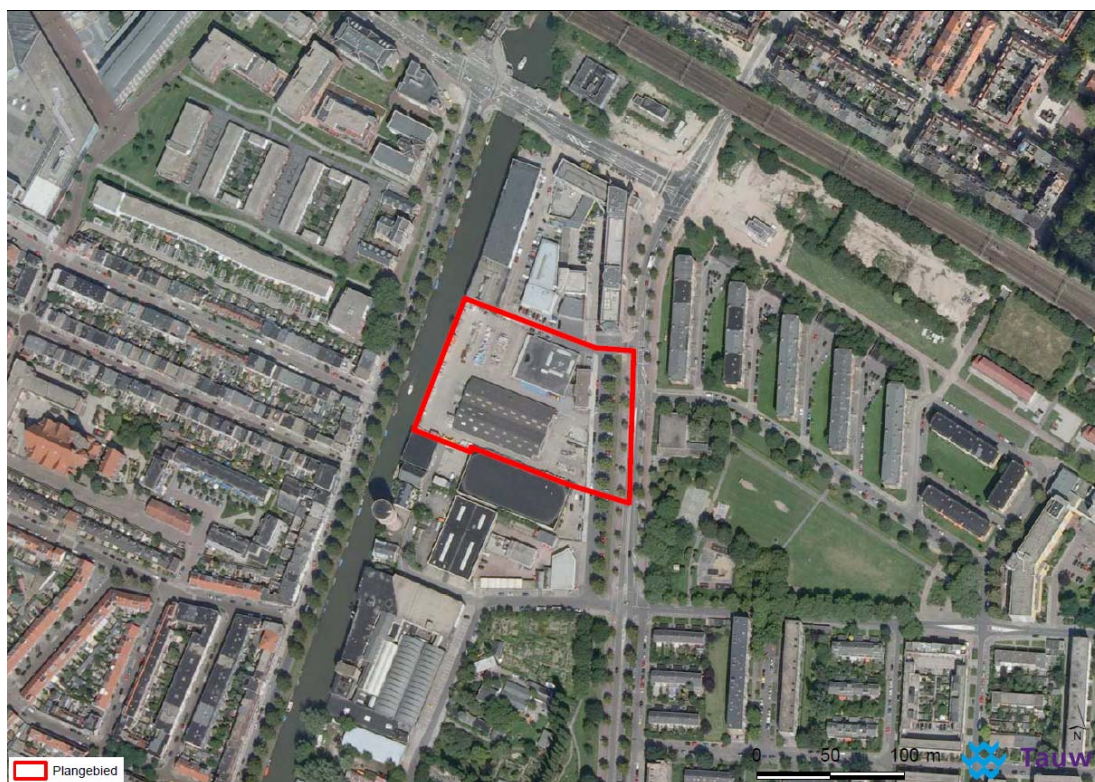
Kenmerk R001-1206812XAB-kmi-V01-NL

2 Planlocatie, ontwikkeling en soorten

In dit hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van de huidige en toekomstige staat en gebruik van het plangebied. Ook worden de beschermde soorten beschreven die op basis van verspreidingsgegevens en oriënterend veldbezoek worden verwacht in de huidige situatie.

2.1 Situatie en beoogde ontwikkeling

Om (globale) locaties aan te duiden wordt in de ecologie veel gebruik gemaakt van een raster van kilometerhokken, zogenaamde RD-coördinaten. Verspreidingsgegevens van dier- en plantensoorten worden veelal per kilometerhok gedocumenteerd. Het plangebied ligt in kilometerhok 136 - 454. Onderstaande figuur 2.1 geeft de ligging van het plangebied en kilometerhokken weer.

Figuur 2.1 Ligging plangebied (globaal begrensd)

Het plangebied is een volledig verhard terrein met een loods en een kantoorgebouw. De loods bestaat uit bakstenen muren met twee kappen met golfplaat. Zowel het dak als de muren zijn niet geïsoleerd. Het kantoorgebouw is een bakstenen gebouw van twee verdiepingen met boeiboorden langs de bovenrand van de gevel en een enkellaags deel aan de achterkant van het gebouw. Het kantoorgebouw heeft een kleine binnenplaats met een verwilderde tuin. Het plangebied grenst aan de Vaartsche Rijn. De oever bestaat uit een stenen kade.

2.2 Beoogde ontwikkeling

Jebber C.V. heeft de locatie verworven met als doel om woningen te realiseren voor starters op de woningmarkt. Op de locatie is nieuwbouw van circa 250 starterswoningen en circa 1700 m² aan commerciële ruimte gepland.

Met de sloop van de huidige bebouwing en de realisatie van de nieuwbouw verdwijnen mogelijk één of meerdere natuurwaarden en/of worden mogelijk beschermde soorten geschaad.

2.3 Soorten

In de Flora- en faunawet wordt onderscheid gemaakt in drie tabellen beschermde soorten: tabel 1-soorten (algemeen), tabel 2-soorten (beschermd) en tabel 3-soorten (strikt beschermd). Voor tabel 1-soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen en bestendig beheer, onderhoud of gebruik. Deze soorten worden in dit rapport niet specifiek benoemd.

In deze paragraaf zijn de verwachte, door de Flora- en faunawet beschermde, soorten in het plangebied beschreven. Op basis van verschillende literatuurbronnen en een oriënterend veldbezoek is bekeken welke beschermde soorten in het plangebied (kunnen) voorkomen. Op basis daarvan is een overzicht gegeven van al deze (strikt) beschermde soorten. De soortgroepen die wegens het ontbreken van geschikt biotoop of op basis van verspreidingsgegevens niet voor kunnen komen in het plangebied worden in de eerste paragraaf beknopt besproken.

2.3.1 Uitgesloten soortgroepen

Op basis van het oriënterend veldbezoek, habitateisen van soorten en actuele verspreidingsgegevens wordt de aanwezigheid van de volgende strikt beschermde soortgroepen in het plangebied met zekerheid uitgesloten:

Grondgebonden zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden.

In onderstaande tekst wordt per soortgroep kort en bondig beschreven waarom deze niet aanwezig (kunnen) zijn in het plangebied.

- Grondgebonden zoogdieren: op grond van het aanwezige biotoop in het plangebied worden alleen algemeen voorkomende beschermde soorten verwacht (tabel 1 van de Flora- en faunawet). Denk hierbij vooral aan muizen, egels en/of konijnen.
- Amfibieën: in het plangebied is door de afwezigheid van oppervlaktewater en de grote mate van verharding geen geschikt biotoop voor amfibieën aanwezig.
- Reptielen: in het plangebied worden beschermde reptielen, door de afwezigheid van geschikt biotoop, niet verwacht.
- Vissen: vanwege het ontbreken van geschikt biotoop (geschikt oppervlaktewater ontbreekt) in het plangebied kan de aanwezigheid van (strikt) beschermde vissoorten worden uitgesloten. De Vaartsche Rijn is overigens wel potentieel geschikt voor beschermde vissoorten, maar de (effecten van de) werkzaamheden reiken niet tot deze watergang.
- Ongewervelden: uit zowel literatuurgegevens als het oriënterend veldbezoek blijkt dat het niet aannemelijk is om (strikt) beschermde ongewervelde diersoorten zoals (strikt) beschermde dagvlinders, libellen en kevers in het plangebied te verwachten [Bos *et al.*, 2006; Dijkstra *et al.*, 2002]. Geschikt leefgebied waarin dergelijke soorten kunnen voorkomen is niet aanwezig in het plangebied.

Groenbeleid gemeente Utrecht

Het plangebied ligt niet binnen de bestaande of te ontwikkelen groenstructuur van de gemeente Utrecht¹. Wél grenst het plangebied aan deze groenstructuur. De Vaartse Rijn is namelijk opgenomen als onderdeel van deze groenstructuur. Er zijn vanuit de gemeente geen doelen op het gebied van bomen, ecologie of groen geformuleerd voor het plangebied.

2.3.2 Flora

Tijdens het oriënterende veldbezoek (d.d. 11 november 2011) is een indruk verkregen van de aanwezige standplaatsen in het plangebied. Tussen de verharding en op de kade langs de Vaartsche Rijn groeien algemene plantensoorten van ruderaal en urbane gebieden, zoals Bezemkruiskruid, Canadese fijnstraal, Grote brandnetel en Zwarte nachtschade. Een bijzondere verschijning is Hop (echter niet beschermd), dat in het plangebied over hekwerken, langs de kademuur en tegen de loods aan groeit. Ook groeit er een tweestammige esdoorn in de kademuur. De omstandigheden in het plangebied lenen zich niet voor de meeste beschermde plantensoorten, met uitzondering van de kademuur. Werkzaamheden aan de kademuur worden echter niet uitgevoerd, waardoor negatieve effecten op beschermde flora worden uitgesloten.

¹ Gemeente Utrecht (2007), Groenstructuurplan Utrecht - Stad en land verbonden

2.3.3 Vleermuizen

Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld. Alle vleermuizen die voorkomen in Nederland zijn opgenomen in tabel 3 van de Flora- en faunawet en zijn daardoor strikt beschermd.

Op basis van verspreidingsgegevens [Limpens *et al.*, 1997; Zoogdieratlas, 2012] en het oriënterend veldbezoek worden enkele vleermuissoorten in of nabij het plangebied verwacht. Het betreft de Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Gewone grootoorvleermuis, Rosse vleermuis, Laatvlieger en Watervleermuis.

De loods is potentieel geschikt als verblijfplaats en tevens jachtgebied van de Gewone grootoorvleermuis. Deze soort jaagt ook in gebouwen op nachtvlinders. De soort is in de afgelopen vijf jaar waargenomen op minder dan één km afstand van het plangebied. In de omgeving is ook voldoende geschikt foerageergebied aanwezig, namelijk rond de lunetten van de oude Hollandse Waterlinie en op de drie nabijgelegen begraafplaatsen.

De boeiboorden op de gevel van het kantoorgebouw (en mogelijk ook de spouwmuren) zijn potentieel geschikt als zomer- en/of paarverblijfplaats van de gebouwbewonende soorten Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger. Al deze soorten komen in de directe omgeving voor².

Al de reeds genoemde soorten kunnen ook *foeragerend* gebruik maken van de planlocatie (of het kanaal). Daarbij moet worden gezegd dat het terrein voor de Rosse vleermuis en Laatvlieger zeer beperkt geschikt is als foerageergebied. De aanwezigheid van belangrijke vliegroutes in het plangebied is, met uitzondering van het kanaal voor de Watervleermuis, uitgesloten. De (boombewonende) Watervleermuis wordt vanwege het ontbreken van geschikte bomen in het plangebied alleen verwacht boven het kanaal (waar de soort kan vliegen/foerageren).

2.3.4 Vogels

De soortgroep vogels heeft in de Flora- en faunawet een bijzondere status: alle broedende vogels, hun broedplaatsen en de functionele omgeving van de broedplaatsen zijn beschermd tijdens de broedperiode. De broedperiode loopt grofweg van half maart tot half juli, maar ook buiten deze periode zijn in gebruik zijnde nesten en de functionele omgeving hiervan beschermd. Tevens zijn rust- en verblijfplaatsen en de functionele omgeving van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd, de zogenaamde categorie 1-4 soorten (zie bijlage 2). Ook is er een aantal vogelsoorten, de zogenaamde categorie 5-soorten (zie bijlage 2), die geen (directe) jaarronde bescherming genieten, maar waarvan inventarisatie wel gewenst is indien de soort kan voorkomen en negatieve effecten kan ondervinden van de voorgenomen ontwikkeling.

² www.zoogdieratlas.nl, 9-5-2012

Algemene broedvogels

De planlocatie biedt, door de aanwezigheid van enkele geschikte elementen, nestplaatsen voor algemene broedvogels. In en op de aanwezige gebouwen en in de schaarse vegetatie langs de randen van het plangebied kunnen diverse soorten vogels broeden.

Vogels met een jaarrond beschermde nestlocatie (categorie 1-5)

Daarnaast zijn de rust- en verblijfplaatsen van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in de categorieën 1 tot en met 5. De loodsen zijn potentieel geschikt voor de Huiszwaluw (categorie 5). Er zijn echter geen aanwijzingen, zoals oude nesten en uitwerpselen, gevonden dat deze soort hier afgelopen broedseizoen gebroed heeft. Andere vogelsoorten van categorie 1 t/m 5 worden niet in het plangebied verwacht. Geschikte elementen voor bijvoorbeeld de Huismus, zoals dakpannen, zijn niet aanwezig.

2.4 Samenvatting verwachte tabel 2- en/of 3-soorten

Op basis van de verspreidingsgegevens uit de beschikbare literatuurbronnen, het oriënterende veldbezoek en deskundigenoordeel zijn in de onderstaande tabel 2.1 de soorten weergegeven, waarvan verwacht wordt dat deze in het plangebied voor (kunnen) komen. In de tabel zijn de (strik) beschermde soorten opgenomen (Flora- en faunawet tabel 2 en 3). De algemene soorten (tabel 1), waarvoor een vrijstelling geldt, zijn niet genoemd.

Tabel 2.1 Beschermde soorten die op basis van verspreidingsgegevens, het oriënterend veldbezoek en deskundigenoordeel in het plangebied aanwezig (kunnen) zijn.

Soortgroep	Verwachte soorten (tabel 2 en/of 3)
Flora	<i>Geen tabel 2- of 3-soorten verwacht</i>
Grondgebonden zoogdieren	<i>Geen tabel 2- of 3-soorten verwacht</i>
Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Gewone grootoorvleermuis, Laatvlieger en Watervleermuis
Broedvogels (algemeen)	Meerdere soorten
Vogels met vaste nestlocatie (categorie 1-4)	<i>Geen categorie 1-4 soorten verwacht</i>
Vogels met vaste nestlocatie (categorie 5)	<i>Geen categorie 5 soorten verwacht</i>
Reptielen	<i>Geen tabel 2- of 3-soorten verwacht</i>
Amfibieën	<i>Geen tabel 2- of 3-soorten verwacht</i>
Vissen	<i>Geen tabel 2- of 3-soorten verwacht</i>
Ongewervelden	<i>Geen tabel 2- of 3-soorten verwacht</i>

Kenmerk R001-1206812XAB-kmi-V01-NL

3 Toetsing Flora- en faunawet

Om een effectbeoordeling uit te kunnen voeren, dient bepaald te worden welke beschermde dier- en plantensoorten aanwezig (kunnen) zijn. Dit is in hoofdstuk 2 beknopt beschreven. In dit hoofdstuk worden mogelijke effecten in kaart gebracht, zodat kan worden getoetst of de verwachte effecten negatief zijn voor de (mogelijk) voorkomende soorten.

3.1 Inleiding

De bescherming van inheemse dier- en plantensoorten is vastgelegd in de Flora- en faunawet. De wet maakt onderscheid in drie categorieën beschermde soorten namelijk:

- Tabel 1-soorten: De meest algemene soorten. Voor deze soorten geldt een vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig gebruik of beheer en onderhoud
- Tabel 2-soorten: Beschermde soorten. Hiervoor geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig gebruik of beheer en onderhoud mits wordt gehandeld volgens een geaccordeerde en door de initiatiefnemer onderschreven gedragscode
- Tabel 3-soorten: Strikt beschermde soorten waaronder de Habitatrichtlijnsoorten (bijlage IV) en een selectie van ernstig bedreigde soorten

Van deze soorten mag de zogenaamde 'gunstige staat van instandhouding' niet worden geschaad. Daarnaast kent de wet een zorgplicht. Deze zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Een nadere beschrijving van de Flora- en faunawet is opgenomen in bijlage 2. Hieraan is ook een gedetailleerde beschrijving toegevoegd betreffende de bescherming van de soortgroep vogels.

Gezien de beoogde ontwikkeling een ruimtelijke ingreep betreft, wordt uitsluitend getoetst aan (strikt) beschermde soorten van tabel 2 en 3.

3.2 Toetsing aanwezige soorten

In het vorige hoofdstuk is, op basis van het oriënterend veldbezoek en actuele (verspreiding)gegevens, beschreven in hoeverre dier- en plantensoorten daadwerkelijk in het plangebied kunnen voorkomen en/of in hoeverre het voldoet aan de eisen die deze soorten aan hun leefomgeving stellen. In deze paragraaf is getoetst of de beoogde ontwikkeling een effect kan hebben op deze beschermde soort(en).

De Flora- en faunawet gaat uit van het voorzorgsbeginsel en stelt dat effecten *met zekerheid* moeten kunnen worden uitgesloten. Wanneer effecten mogelijk zijn, en wanneer op basis van het oriënterend veldbezoek of actuele verspreidingsgegevens niet met zekerheid vast te stellen is of een soort aanwezig is, kan daarom nader onderzoek noodzakelijk zijn.

3.2.1 Vleermuizen

Vanwege de mogelijkheid dat vaste verblijfplaatsen van vleermuizen in de gebouwen aanwezig zijn, is nader onderzoek noodzakelijk voordat de gebouwen gesloopt kunnen worden. Dit onderzoek kan ongeveer een jaar in beslag nemen en wordt uitgevoerd in de actieve periode van vleermuizen (april tot en met september). De volgende soorten worden op voorhand niet uitgesloten in het plangebied: Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Gewone grootoorvleermuis, Laatzvlieger en Watervleermuis.

Daarnaast dient het gebruik van (bouw)verlichting beperkt te blijven. Vooral uitstraling in de richting van het kanaal moet worden vermeden. De mogelijk aanwezige Watervleermuis boven het kanaal is zeer gevoelig voor lichtverstoring.

3.2.2 Vogels

Algemene broedvogels

De beoogde ontwikkeling tast mogelijk nestlocaties van algemene broedvogels in het plangebied aan. Het verwijderen van bomen, struiken en bebouwing dient gezien te worden als een voor vogels versturende activiteit. Daarnaast is de (verhoogde) aanwezigheid en beweging van mensen ook versturend voor broeden de vogels. Om verstoring te voorkomen dienen alle noodzakelijke sloopwerkzaamheden in het plangebied uitgevoerd te worden ruim vóór aanvang van het broedseizoen. Het broedseizoen loopt grofweg van half maart tot half juli, maar ook buiten het broedseizoen zijn in gebruik zijnde nesten en de functionele omgeving beschermd. Indien toch in het broedseizoen wordt gewerkt, dient het plangebied voorafgaand daaraan door een ter zake kundige gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van in gebruik zijnde nesten. Wanneer er broedende vogels aanwezig zijn, dient gewacht te worden tot na het broedseizoen.

3.3 Conclusies toetsing Flora- en faunawet

Bij ruimtelijke ingrepen dient onderbouwd te worden of het voornemen 'redelijkerwijs uitvoerbaar' is. Een inschatting van eventuele belemmeringen op het gebied van natuurbescherming is hier onderdeel van. Al tijdens de planvorming dient daarom inzichtelijk te worden gemaakt of er mogelijk sprake is van effecten waarvoor een mitigatie- en/of ontheffingsplicht geldt en of voldoende ecologisch mitigerende en/of compenserende maatregelen getroffen kunnen worden.

In de onderstaande tabel 3.1 zijn de beschermde tabel 2 en 3-soorten uit de Flora- en faunawet opgenomen waarvan niet uitgesloten kan worden dat zij geschaad worden door de beoogde ontwikkeling. Eventueel overtreden verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet zijn eveneens weergegeven.

Tabel 3.1 Flora- en faunawet soorten (tabel 2 en/of 3) die mogelijk geschaad worden door de beoogde ontwikkeling in het plangebied

Soortgroep	Soorten planlocatie	Verbodsbepalingen*
Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Gewone grootoorvleermuis, Laatvlieger en Watervleermuis	Artikel 11
Algemene broedvogels	Meerdere soorten	Artikel 11, tenzij uitvoering sloopwerkzaamheden ruim buiten broedseizoen
Overige soortgroepen	<i>Geen (aantasting van) tabel 2- en/of 3-soorten</i>	<i>Niet van toepassing</i>

***Toelichting verbodsbepalingen tabel:**

Artikel 2: Zorgplicht en Zorgvuldig handelen ten aanzien van alle plant- en diersoorten, al dan niet beschermd

Artikel 11: Verbod: wegnemen, verstoren, aantasten van verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen

Kenmerk R001-1206812XAB-kmi-V01-NL

4 Conclusies

In opdracht van de Jebber C.V. heeft Tauw onderzoek gedaan naar de consequenties van natuurwetgeving voor de beoogde herontwikkeling van het voormalige bedrijventerrein De Boo in Utrecht. Op het perceel wordt beoogd de huidige bebouwing te slopen en nieuwbouw van woningen en bedrijfsruimten te realiseren.

Het onderzoek is uitgevoerd in de vorm van een natuurtoets, waarbij literatuuronderzoek gecombineerd met een oriënterend veldbezoek, een globale effectanalyse van (strikt) beschermde flora en fauna in en nabij het plangebied oplevert. De wetgeving die van toepassing is, is de Flora- en faunawet.

Op grond van de beschikbare gegevens, het oriënterend veldbezoek en de uitgevoerde toetsing zijn de volgende conclusies getrokken:

- Op de kademuur in het plangebied zijn mogelijk beschermde planten aanwezig. Werkzaamheden aan deze kademuur vinden echter niet plaats. Negatieve effecten op beschermde flora treden niet op
- Het plangebied is geschikt als verblijfplaats (de bebouwing) en foerageergebied voor meerdere vleermuissoorten. Negatieve effecten op vleermuizen als gevolg van de beoogde ontwikkeling zijn niet op voorhand uit te sluiten, waardoor nader onderzoek noodzakelijk is
- In ieder geval dient het gebruik van (bouw)verlichting met uitstraling in de richting van het kanaal vermeden te worden om negatieve effecten op langs vliegende vleermuizen te voorkomen
- De beoogde ontwikkeling wordt beschouwd als een voor algemene broedvogels verstorende activiteit. Om verstoring te voorkomen dienen alle noodzakelijke sloopwerkzaamheden in het plangebied uitgevoerd te worden ruim vóór aanvang van het broedseizoen. Het broedseizoen loopt grofweg van half maart tot half juli, maar ook buiten het broedseizoen zijn in gebruik zijnde nesten en de functionele omgeving beschermd. Indien toch in het broedseizoen wordt gewerkt, dient het plangebied voorafgaand aan de werkzaamheden door een ter zake kundige gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van in gebruik zijnde nesten. Wanneer er broedende vogels aanwezig zijn, dient gewacht te worden tot na het broedseizoen
- Gedurende de werkzaamheden is voor alle in het plangebied aanwezige dier- en plantensoorten de zorgplicht van kracht. Er is geen ontheffing nodig voor de mogelijk aanwezige tabel 1-soorten

Kenmerk R001-1206812XAB-kmi-V01-NL

5 Bronnen

5.1 Literatuur

[Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff en De Vlinderstichting, 2006]
De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna deel 7, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

[Dijkstra, K.D. B., V.J. Kalkman, R. Ketelaar & M.J.T. van der Weide, 2002]
De Nederlandse Libellen (Odonata), Nederlandse fauna 4. Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

[Herder J.E., A. van Diepenbeek & R.C.M. Creemers R, 2009]
Verspreidingsonderzoek reptielen en amfibieën 2008. Stichting RAVON, Nijmegen. Rapport 2009-03.

[Limpens H., K. Mostert & W. Bongers, 1997]
Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

[Limpens, H., Twisk, P., Veenbaas, G., 2004]
Met vleermuizen overweg. Uitgave Dienst Weg- en Waterbouw, Delft, en Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming, Arnhem. 24 pp.

[LNV, Dienst Regelingen, 2009]
Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen. Inclusief Uitleg aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen, en Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten. Kenmerk ffw2009.corr.046. 25 augustus 2009.

5.2 Internetbronnen

www.rijksoverheid.nl
www.ravon.nl
www.vleermuis.net
www.provincie-utrecht.nl
www.zoogdieratlas.nl
www.sovon.nl

Bijlage

1

Overzichtskaart

Bijlage

2

Toelichting Flora- en faunawet

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet beschermt een groot aantal in Nederland voorkomende wilde dier- en plantensoorten. Uitgangspunt van de wet is dat aantasting van de beschermde soorten moet worden voorkomen. Wanneer dit niet mogelijk is, kan een ontheffing worden verleend door het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I, voorheen LNV). De beschermde diersoorten (vogels, vissen, zoogdieren, amfibieën, reptielen, insecten, et cetera) en ongeveer 100 plantensoorten zijn te vinden in tabellen, die deel uitmaken van de Flora- en faunawet. Niet elke soort is even zwaar beschermd, er wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën namelijk:

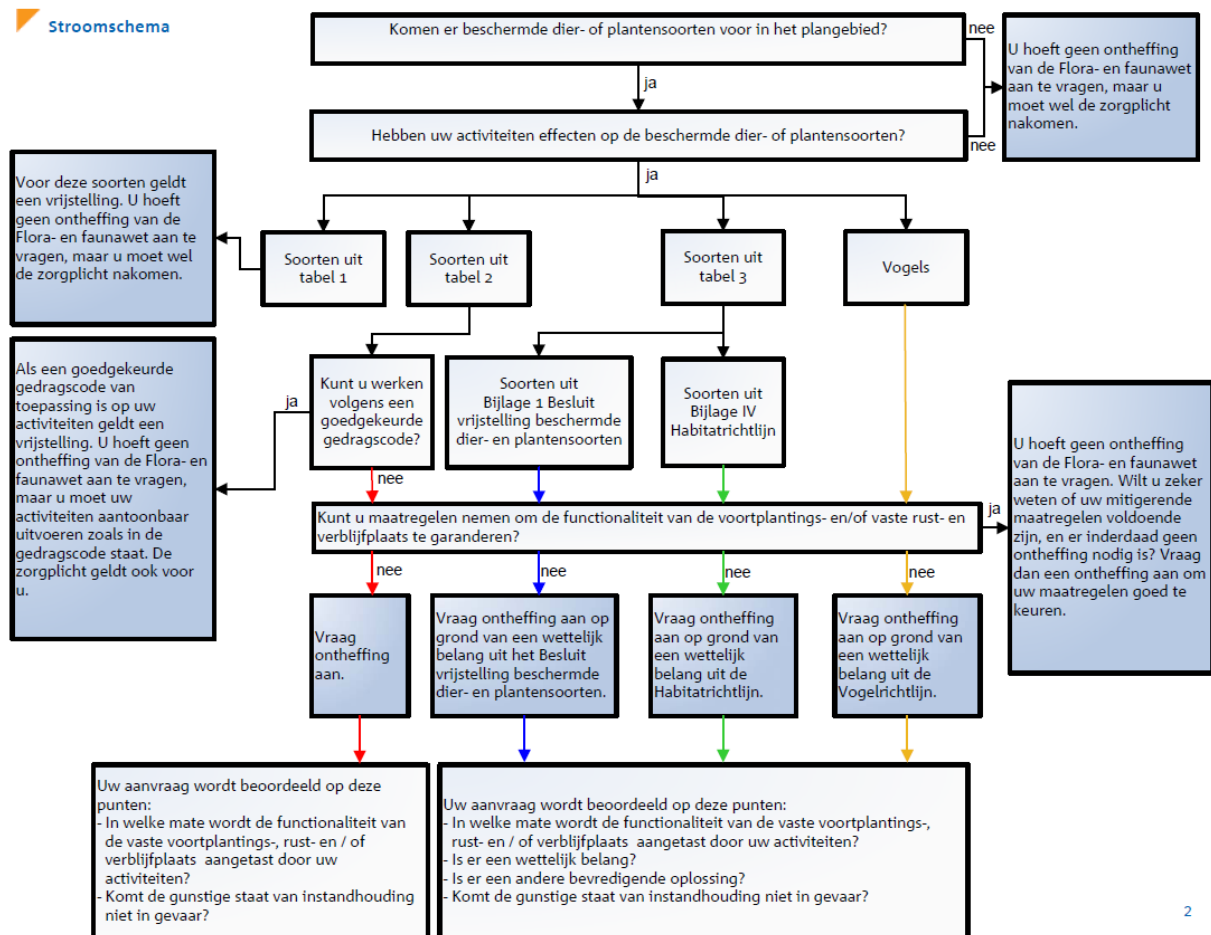
- Tabel 1: Algemene en niet bedreigde soorten
- Tabel 2: Schaarse soorten
- Tabel 3: Meest zeldzame en bedreigde soorten

Naast deze drie groepen zijn alle broedende vogels, hun broedplaatsen en de functionele omgeving van de broedplaatsen beschermd tijdens de broedperiode. Daarnaast zijn van een aantal soorten de vaste rust- en verblijfplaatsen én de functionele omgeving jaarrond beschermd (zie *Vogels*).

De Flora- en faunawet bevat artikelen met bijbehorende verbodsbepalingen. Deze zijn weergegeven in onderstaand overzicht. Activiteiten waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden dienen voorkomen te worden, bijvoorbeeld door het treffen van mitigerende maatregelen. Indien dit niet mogelijk is, dan is het uitvoeren van een dergelijke activiteit alleen toegestaan met een ontheffing van het Ministerie van EL&I. Een mitigatieplan of ontheffing dient in het bezit te zijn voorafgaand aan de start van de uitvoeringsfase.

- Artikel 2: Zorgplicht ten aanzien van alle plant- en diersoorten, al dan niet beschermd
Artikel 8: Verbod: plukken, uitsteken, beschadigen of verwijderen van beschermde planten
Artikel 9: Verbod: opsporen, vangen, bemachtigen, doden, verwonden van beschermde dieren
Artikel 10: Verbod: opzettelijk verontrusten van beschermde dieren
Artikel 11: Verbod: wegnemen, verstoren, aantasten van verblijf- en voortplantingsplaatsen
Artikel 12: Verbod: zoeken, rapen, beschadigen, vernielen of uit nesten nemen van eieren
Artikel 13: Verbod: bezit van beschermde planten, dieren, eieren of producten hiervan

Bij bepaalde activiteiten en alleen voor soorten vermeld in tabel 1 geldt een vrijstellingsregeling. Voor de tabel 2- en 3-soorten is bij bepaalde activiteiten (zie onderstaand schema) ook geen ontheffing nodig wanneer deze worden uitgevoerd op basis van een door de Minister van EL&I goedgekeurde en door de initiatiefnemer geaccordeerde gedragscode. Wanneer niet volgens een gedragscode gewerkt wordt en wanneer tabel 2- of 3-soorten worden aangetast, dan moeten mitigerende maatregelen genomen worden ter voorkoming van een overtreding van de verbodsbepalingen. Het verdient de aanbeveling een dergelijk mitigatieplan vooraf te laten goedkeuren door het Ministerie van EL&I (in de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag). Wanneer ook het treffen van mitigerende maatregelen niet mogelijk is, dient een ontheffing te worden aangevraagd. Onderstaand is een stroomschema opgenomen met de bepalingen wanneer een mitigatieplan of ontheffing nodig is.

Stroomschema Flora- en faunawet [LNV, 2009]

Zoals weergegeven in het stroomschema, moet wanneer het treffen van mitigerende maatregelen niet mogelijk is, een ontheffing worden aangevraagd. Het verkrijgen van een ontheffing is aan strikte voorwaarden gebonden. De exacte voorwaarden verschillen afhankelijk van de beschermde status van de soort waarvoor ontheffing wordt aangevraagd.

Tabel 1-soorten (algemene en niet bedreigde soorten)

Begin 2005 is een Algemene Maatregel van Bestuur in het kader van de Flora- en faunawet in werking getreden. Hierin is geregeld dat een aantal algemene soorten, vanaf toen de tabel 1-soorten genoemd, bij bepaalde activiteiten verstoord mag worden zonder dat daar vooraf een ontheffing voor is verkregen. Het gaat daarbij om 'Beheer en onderhoud', 'Bestendig gebruik' en 'Ruimtelijke ontwikkeling'. Activiteiten, die binnen deze categorieën vallen, kunnen onder voorwaarden zonder ontheffing worden uitgevoerd, óók als dit schadelijke effecten heeft voor deze soorten. De zorgplicht is voor deze soorten echter onverminderd van toepassing.

Tabel 2-soorten (schaarse soorten)

Voor de tabel 2-soorten kan een mitigatieplan worden opgesteld (en goedgekeurd door het Ministerie van EL&I in de vorm van een afwijzing van een ontheffingsaanvraag) waarmee een overtreding van de verbodsbepalingen voorkomen wordt. Is dit niet mogelijk, dan kan alleen een ontheffing worden verleend indien de activiteit een 'redelijk doel' dient en er geen afbreuk wordt gedaan aan de 'gunstige staat van instandhouding' van de soort (effecten op regionaal populatieniveau). Indien de gunstige staat van instandhouding van de soort wel in het geding komt, dienen altijd mitigerende en/of compenserende maatregelen te worden getroffen. Voor initiatiefnemers die beschikken over een door het Ministerie van EL&I geaccordeerde gedragscode die aangeeft op welke wijze rekening wordt gehouden met beschermde soorten geldt voor de tabel 2-soorten eveneens een vrijstelling.

Tabel 3-soorten (zeldzame en bedreigde soorten)

Voor de tabel 3-soorten kan door het Ministerie van EL&I eveneens een mitigatieplan worden goedgekeurd (in de vorm van een afwijzing van een ontheffingsaanvraag) waarmee een overtreding van de verbodsbepalingen voorkomen wordt. Is dit niet mogelijk, dan kan alleen een ontheffing worden verleend indien aan specifieke criteria wordt voldaan. Deze criteria zijn afhankelijk van de status van de betreffende tabel 3-soort³

Voor tabel 3-soorten afkomstig uit bijlage 1 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, kan ontheffing aangevraagd worden indien er geen alternatief beschikbaar is, en op grond van wettelijke belangen uit deze AMvB. Dit zijn:

- a) *Bepalingen inzake vrij verkeer en markt van het Verdrag tot oprichting van de EG*
- b) *Bescherming van flora en fauna*
- c) *Veiligheid van het luchtverkeer*
- d) *Volksgezondheid of openbare veiligheid*
- e) *Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten*
- f) *Voorkomen van ernstige schade aan eigendom anders dan gewas, vee, bos en wateren*
- g) *Belangrijke overlast veroorzaakt door een beschermde inheemse diersoort*
- h) *Uitvoering van bestendig beheer en onderhoud in landbouw en bosbouw*
- i) *Bestendig gebruik*
- j) *Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.*

Voor tabel 3-soorten uit de bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat voor ruimtelijke ingrepen alleen ontheffing verleend wordt indien er geen alternatief beschikbaar is en op grond van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn. Dit zijn:

- a) *Bescherming van wilde flora en fauna en instandhouding van de natuurlijke habitats*
- b) *Ter voorkoming van ernstige schade aan onder andere gewassen, veehouderijen, bossen en wateren*
- c) *In het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten*
- d) *Ten behoeve van onderzoek en onderwijs, repopulatie en herintroductie van soorten*
- e) *Onder strikt gecontroleerde omstandigheden vangen, plukken of in bezit hebben van soorten*

³ De tabel 3-soorten kunnen verdeeld worden in twee categorieën; hetzij Bijlage 1-soorten van de bijlagen van het (AMvB) Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, of Bijlage IV-soorten van de bijlagen van de Europese Habitatrichtlijn. De aanwijzing van de eerste categorie is nationaal bepaald. Voor de tweede categorie gelden Europese verplichtingen om beschermingsmaatregelen te nemen.

Vogels

Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. De basis hiervoor vormt de Europese Vogelrichtlijn, waarin ondermeer de bescherming gereguleerd is van alle inheemse en geregeld voorkomende trekvogels, zodat deze 'kunnen voortbestaan en zich kunnen voortplanten'. Voor deze vogels is de Flora- en faunawet van kracht. De Flora- en faunawet geeft aan dat álle broedende vogels, hun broedplaatsen én de functionele omgeving van de broedplaatsen beschermd zijn tijdens de broedperiode. Ontheffingen voor verstoring tijdens de broedperiode worden niet verleend. Daarnaast zijn rust- en verblijfplaatsen van een aantal in Nederland kwetsbare vogelsoorten jaarrond beschermd. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in vijf categorieën, waarbij de nesten van categorie 1 tot en met 4 jaarrond beschermd zijn en categorie 5 alléén tijdens de broedperiode. Hierbij geldt echter dat wanneer 'zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden' dat rechtvaardigen, ook de nesten van categorie 5 soorten jaarrond beschermd kunnen zijn. Voor deze soorten is daarom vaak ook inzicht nodig in de rust- en verblijfplaatsen in het plangebied en de omgeving. De onderscheiden categorieën zijn:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, ook buiten het broedseizoen gebruikt worden als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: Steenuil)
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing of biotoop zijn. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Roek, Gierzwaluw en Huismus)
3. Nesten van vogels, zijnde géén koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing zijn. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Ooievaar, Kerkuil en Slechtvalk)
4. Nesten van vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: Boomvalk, Buizerd en Ransuil)
5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen (voorbeeld: Boerenzwaluw, Groene specht en Torenvalk)

Het bevoegd gezag hanteert voor categorie 1 tot en met 4 de volgende soorten: *Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Havik, Huismus, Kerkuil, Oehoe, Ooievaar, Ransuil, Roek, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Wespendif en Zwarte wouw*. De vaste rust- en verblijfplaatsen en functionele leefomgeving van deze soorten zijn daardoor jaarrond beschermd. De rust- en verblijfplaatsen van de soorten van categorie 5 kunnen echter óók jaarrond beschermd zijn wanneer zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Voor deze soorten is daarom ook inzicht nodig in de aanwezige rust- en verblijfplaatsen. Voor categorie 5 hanteert het bevoegd gezag de volgende soorten: *Blauwe reiger, Boerenzwaluw, Bonte vliegenvanger, Boomklever, Boomkruiper, Bosuil, Brilduiker, Draaihals, Eidereend, Ekster, Gekraagde roodstaart, Glanskop, Grauwe vliegenvanger, Groene specht, Grote bonte specht, Hop, Huiszwaluw, IJsvogel, Kleine bonte specht, Kleine vliegenvanger, Koolmees, Kortsnavelboomkruiper, Oeverzwaluw, Pimpelmees, Raaf, Ruigpootuil, Spreeuw, Tapuit, Torenvalk, Zeearend, Zwarte kraai, Zwarte mees, Zwarte roodstaart en Zwarte specht*.

Voor het verstoren van broedende vogels tijdens de broedperiode wordt geen ontheffing verleend. Voor het aantasten van vogels en/of de jaarrond beschermde vaste rust- en

verblijfplaatsen geldt een zware toets, vergelijkbaar met die van tabel 3-soorten. Een ontheffing wordt alleen verleend indien er geen alternatief beschikbaar is en aan specifieke wettelijke criteria wordt voldaan, voortkomend uit de Europese Vogelrichtlijn. Deze criteria zijn:

- a) - *Volksgezondheid of openbare veiligheid*
 - *Veiligheid van het luchtverkeer*
 - *Ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij en wateren*
 - *Bescherming van flora en fauna*
- b) *In verband met onderzoek en onderwijs, repopulatie en herintroductie van soorten*
- c) *Onder strikt gecontroleerde omstandigheden vangen, plukken of in bezit hebben van soorten*

In het geval van vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels bestaat de mogelijkheid om mitigerende maatregelen te nemen, en daarmee een overtreding van de verbodsbepalingen te voorkomen. Hierbij is altijd een zogenaamde omgevingscheck nodig om inzicht te krijgen in de lokale omstandigheden. Het verdient de aanbeveling een dergelijk mitigatieplan vooraf te laten goedkeuren door het Ministerie van EL&I, in de vorm van een afwijzing van een ontheffingsaanvraag.

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen; artikel 2, lid 1. De tekst daarvan is als volgt: "Eenieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, evenals voor hun directe leefomgeving. artikel 2, lid 2: De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterweg te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken". De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat het lijden zo beperkt mogelijk is.

Over de Rode Lijst

De Rode Lijsten hebben geen wettelijke status. Soorten die op de Rode Lijst zijn geplaatst, zijn alléén beschermd als ze ook in de Flora- en faunawet als beschermde soort zijn opgenomen. Soorten kunnen op de Rode Lijst worden opgenomen wanneer zij zeldzaam zijn of wanneer de trend negatief is. Voor soorten van de Rode Lijst is niet per definitie een ontheffing vereist. Deze lijst heeft een signalerende functie en dient als een instrument ten behoeve van beleidsontwikkeling. Het zeldzamer worden van een bepaalde soort en het daarmee in een andere categorie terechtkomen, kan wel tot gevolg hebben dat een soort door de minister onder het beschermingsregime van de Flora- en faunawet wordt gebracht. Voorts geldt dat voor beschermde Rode Lijstsoorten de gunstige staat van instandhouding eerder in het geding kan zijn, waardoor eerder compenserende maatregelen kunnen worden geëist.